

LEITA FYRI 1,5

BARA Í SUMMAR FARA OLJUFELØGINI AT BRÚKA UMLEIÐ HÁLVAÐRU MILLIARD KRÓNUR Á FØROYSKA LANDGRUNNINUM. TALAN ER UM STØRSTU ÍLØGU NAKRANTÍÐ, IÐ FER AT KASTA 200-300 MILLIÓNIR AV SÆR TIL FØROYSKA SAMFELAGIÐ, STAÐFESTIR LANDSSTÝRISMAÐURIN Í OLJUMÁLUM

Jón Brian Hvidtfeldt

Vit hoyra ov lítið um hetta í almenna rúminum, segði Johan Dahl frammanfyri 150 áhoyrarum á oljuráðstevnu í Keypmannahavn um dagarnar. Landsstýrismaðurin í vinnu- og oljumálum sipar til risa stóru íløguna, ið altjóða oljufeløg við Statoil á odda gera í føroyska landgrunnin í vár og summar. Í apríl kemur ein boripallur inn í føroyskt øki at bora áttanda holið liðugt á Brugdan-2, har Statoil er fyristøðufelag. Og í summar verður níggiunda holið borað, tá Statoil setir borin í eitt øki, ið hevur fingið navnið Stelkur. - Tað hoyrist lítið um hetta í føroyska almenninginum. Men hetta er also størsta, einstaka íløga í Føroyum nakrantíð. Her vera íløgur gjørdar fyri 1,5 milliard, bara í summar.

Og tað fer at kasta eini 200 til 300 milliónir krónur av sær til føroyska samfelagið, sigur Johan Dahl.

AKTIV

Hesar báðar royndarboringar í summar eru ávíkavist áttanda og níggiunda holið, ið altjóða oljufeløg hava borað niður í føroysku undirgrundina í sínum royndum at finna olju. Hetta eru samstundis tey seinastu leitið, ið eru givin við traditionellu útbjóðingarumførum og tryggja framhaldandi leiting við Føroyar. Hóast eingin sigur tað hart, so tykist oljuleiting við Føroyar at vera á einum vegamóti.

Landsstýrismaðurin í vinnumálum og Jarðfeingi eru í øllum førum farin aktivt út at marknaðarføra føroyska landgrunnin, eitt nú á oljumessum. Eitt týðandi amboð í

hesi sjarmuoffensiv er sonevnda “open door” princippið, ið er ført inn í oljulóggávuna. Tað merkir í stuttum, at oljufeløg altíð kunnu søkja Jarðfeingi um leiti og framleiðsluoyvi. Onnur feløg hava síðani 90 dagar at boða frá sínum áhuga. Hetta er ein smidligur máti, sum oljufelagið Dong í fjørsummar sum tað fyrsta brúkti til at koma inn aftur á landgrunnin, ítøkiliga í Marjunbrunnin í landsynningshorninum uppá bretska markinum.

Á oljuráðstevnuni, sum Javnaðarflokkurin á fólkatingi skipaði fyri í síðstu viku, legði landsstýrismaðurin í oljumálum annars stóran dent á týðningin av at hava støðugar karmar. Johan Dahl vísti á, at burtursæð frá “open door” princippinum, so er kolvetnislógin at kalla óbroytt.

AVBJÓÐINGIN

Landsstýrismaðurin í oljumálum metir, at tað fara at ganga eini fimm ár, frá olja verður funnin í føroyskum øki, til framleiðsla byrjar. - Ein stórur spurningur er, um vit skulu taka oljuna til lands í Føroyum. Persónliga haldi eg tað vera natúrligt at knýta okkum upp í verandi pipelines og føra oljuna beinleiðis niður á evropeiska meginlandið, men tað má støða so takast til politiskt, sigur Johan Dahl.

Á oljuráðstevnuni hevði landsstýrismaðurin ikki eitt greitt svar til henda spurn-

ing, bara sína egnu, persónligu meining: - Men vit mugu sleppa undan at gera duplutar íløgur, argumenteraði Johan Dahl, ið sum nevnt heldur tað vera rættast at føra oljuna beinleiðis niður á meginlandið. Eisini reisti hann spurningin, hvørt verandi lóggáva um at oljuinntøkur skulu í ein búskapargrunn er nøktandi. Johan Dahl minti áhoyrarar á, at í dag eru fleiri enn 1000 føroyingar í frálandavinnuni, hóast eingin olja er funnin við Føroyar. - Hetta vísir, hvussu týðningarmikið tað er at vit sum samfelag menna okkara førleikar innan oljuvinnuna, sigur Johan Dahl.

Landsstýrismaðurin vísir á, at síðani oljufeløgini byrjaðu at vísa áhuga fyri føroyska økinum eru fleiri enn 100 milliónir krónur brúktar til útbúgvingar, skeið, og førleikamenning annars innan fyri oljuvinnuna.

Sambært einum yvirliti hjá Vinnumálaráðnum hevur landskassin síðstu 10 árini fingið 227 milliónir krónur í beinleiðis skatti frá teimum oljufeløgum, sum hava havt leitivirksemi á føroyskum øki.

Oljuvinnan gevur 600 arbeiðspláss

SJÁLVT UM OLJA VERÐUR FUNNIN VIÐ FØROYAR, SO VIL TAÐ NEYVAN SKAPA FLEIRI ENN 600 ARBEIÐSPLÁSS. MEN INNTØKURNAR FRÁ EINI OLJUVINNU VERÐA HARAFTURÍMÓTI RISASTÓRAR OG GERA RÍKISVEITINGINA TIL EIN VIÐFÁNING

Jón Brian Hvidtfeldt

Hvat nú um olja verður funnin við Føroyar í summar? Spurningurin, ið varð umrøddur á oljuráðstevnu í Keypmannahavn síðsta fríggjadag, setir í gongd eina røð av øðrum spurningum. Tí tað stendur greitt, at oljuvinnan fer at broyta føroyska samfelagið. Við støði í norsku oljuvinnuni hevur Magni Laksáfoss, búskaparfrøðingur við sergrein í demografi, gjørt eina fakliga meting av, hvat hendir við føroyska samfelagnum, um olja verður funnin. - Búskaparligu avleiðingarnar av eini oljuvinna vera sera stórar, staðfestir Magni Laksáfoss, sum eisini hevur eina fortíð sum landsstýrismaður í figgjarmálum. Tvey hol verða borað á føroyska landgrunninum í vár og í summar. Fortreytirnar fyri rokniðstykkinum hjá búskaparfrøðinginum eru, at tað ganga millum sjey og 10 ár, frá olja verður funnin, til ein verulig framleiðsla fer í gongd. Eisini roknar Magni Laksáfoss við, at framleiðslan verður í umleið 20 ár, byrjað verður við 50.000 tunnum um dagin og framleiðslan økist so líðandi upp í 100.000 tunnur um dagin.

- Við støði í norsku oljuvinnuni, so kunnu vit rokna við at oljuvinnan gevur trý arbeiðspláss til føroyingar fyri hvørjar 1000 tunnur av olju. Tað verður neyvan hægri, tí vit mugu rokna við, at helvtin av arbeiðsmegini verður útlendingar. Harafturat koma trý nýggj arbeiðspláss til føroyingar í avleiddum vinnugreinum, somuleiðis fyri hvørjar 1000 tunnur av olju. So samanumtikið kunnu vit rokna við umleið 600 nýggjum arbeiðsplássum til føroyingar, metir Magni Laksáfoss og heldur fram: - Tí verður oljuvinnan at rokna sum ein meðalstór vinnugrein, um roknað verður eftir talinum av arbeiðsplássum. Tann stóðan elvir til fólkavøkstur: - Ein slík effekt vil økja fólkatalið við umleið 2000 fólku, sigur Magni Laksáfoss. Í metingunum verður ikki roknað við nøkrum serligum virksemi á landi í Føroyum, eitt nú at oljan verður ferd til lands í Føroyum.

AVGJØLDINI

Meðan arbeiðsplássini og harvið lønarinntøkan av eini komandi oljuvinna er

avmarkað, so er øðrvísi við avgjöldunum. - Ávirkanin á samfelagsbúskapin kemur nærum bara gjøgnum skatting á oljuvinnuna, staðfestir Magni Laksáfoss. Sambært rokniðstykkinum hjá Magna Laksáfoss vil landskassin fáa 4,5 milliardir krónur í skattum og avgjöldum, og inntøkan vil eftir fáum árum økjast upp í nýggju milliardir krónur. Tá er fortreytin, at oljuprísurin verður umleið 100 dollarar fyri tunnuna. Sjálvt við tí fortreyt, at oljuframleiðslan bara verður í føroyskum øki í 20 ár, so vilja hesar inntøkur seta verandi ríkisveiting úr Danmark í eitt heilt nýtt perspektiv. - Gera vit tøluni um til nútíðarvirði og seta tey inn í ein rokniðfrymil, ið røkkur yvir næstu 100 árini, so vilja oljuinntøkurnar vera triggjar ferðir størri enn verandi ríkisveiting, staðfestir Magni Laksáfoss.

ÁVIRKANIN

Stóri spurningurin er so, hvussu og í hvønn mun ein oljuvinna vil ávirka føroyska búskapin. - Tað er lítið at ivast í, at tá inntøkur renna inn í landskassin, so rennur eisini nógv útaftur. Og vit mugu tí rokna við, at almenni sektorurin veksur, metir fyrrverandi landsstýrismaðurin í figgjarmálum. Sambært Magna Laksáfoss vildi ein tilík gongd, sambært flestu lærubókum í búskapi, ávirka aðrar vinnur negativt, soleiðis at tær við tíðini minka. - Men tað hendir ikki í Føroyum. Vit hava aðrar teoirir fyri smálanda búskapir, sissar Magni Laksáfoss.